

MILE BOGOVIĆ

DR. JOSIP BURIĆ (1910.-1997.)

Mile Bogović
Sakralna baština
HR 53270 Senj

UDK:262.1:929 BURIĆ, J.
Ur.: 1997-11-14

U Rimu je 4. ožujka 1997. umro dr. Josip Burić, naš najbolji poznavalac Vatikanskih arhiva, a zacijelo i senjskoga Biskupskog arhiva. Iako je glavina njegovih radova ostala u rukopisima, vrijedno je da se naši povjesničari upoznaju s njegovim radom jer im on može biti višestruko koristan.

Josip Burić rođen je u Kraljevici 13. travnja 1910. U Kraljevici je završio pučku školu i tri razreda građanske škole. Kraljevički kapelan oduševio ga za svećeničko zvanje i poslao u sjemenište. Tako on iz trećeg razreda građanske prelazi 1923. u treći razred gimnazije u Požegi, a u siječnju iduće godine primljen je u Dječačko sjemenište u Zagrebu. Teologiju je studirao od 1929. do 1933. na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Za svećenika ga je zaređio nadbiskup Bauer 25. lipnja 1933. Školske godine 1930./31. bio je predsjednik Zbora duhovne mladeži zagrebačke.

Postavši svećenik, službovao je kao kapelan u Jelenju (1933.-1935.), biskupski tajnik, ceremonijar i bilježnik Duhovnog stola (1935.-1945.). Osim toga od 1935. pa do zatvaranja sjemeništa (1940.) predavao je crkvenu povijest na Bogoslovskom sjemeništu u Senju. Kroz cijelo to vrijeme najviše je boravio u biskupskom arhivu, koji je sređivao i ispisivao sve što je značajnije za povijest biskupija senjske i modruške ili krbavske.

Ratne dane proboravio je najviše u Senju. Pri koncu Drugoga svjetskog rata krenuo je s mons. Antonom Golikom u Rijeku da razvidi mogućnost sklanjanja građe Biskupijskog arhiva i riznice u Senju. Budući da su partizani neke svećenike, ni krive ni dužne, mučki ubili, na savjet riječkog biskupa

Camozza, Golik i Burić produžili su pješke put u Trst. Iz Trsta su preko Padove došli u Rim i smjestili se u Hrvatskom zavodu sv. Jeronima. Burić preuzima dužnost zavodskog knjižničara, arhivara i orguljaša, a ujedno pohađa fakultet crkvene povijesti na Gregorijani, gdje je 1948. doktorirao radnjom: *La diocesi di Segna e Modrussa durante l'episcopato di Giovanni Antonio Benzoni (1730.-1745.)* (Biskupija senjska i modruška za vrijeme biskupa Ivana Antuna Benzoniya /1730.-1745./). Izvadak je tiskan u Rimu 1968., a cjelovita radnja ostala je neobjavljena.

Godine 1955. odlazi najprije u briksensku biskupiju (Bressanone, Brixen), ali zbog bolesti prelazi nakon 4 mjeseca u Piemont (Baldissero, biskupija Ivrea), gdje je sve do 1961. bio kapelan njemačkih sestara "Naše Gospe". Zatim je godinu dana bio kod salvatorijanaca u Chieriju (kod Torina), a onda dobiva poziv mons. Fabijana Veraje i kolega (Ivan Tomas i Milan Simčić) da dođe u Grottaferratu kraj Rima, gdje je, zalaganjem i troškom spomenutih svećenika te uz potporu i podršku drugih iz hrvatske emigracije, obnovljena hrvatska misijska centrala za emigraciju i osnovan Dom bl. Nikole Tavelića. Burić stiže onamo u rujnu 1962. i ondje će ostati sve do smrti. Papa Pavao VI. imenovao ga 21. travnja 1970. klerikom beneficijatom (s nadarbinom) u bazilici sv. Petra u Rimu, koju je službu obnašao do kraja života. Pokopan je u Rimu na groblju Campo Veranu u grobnici Hrvatskog zavoda sv. Jeronima.

U Grottaferrati pomaže od 1962. do 1968. u uređivanju časopisa *Novi život* kao i zbornika *Radovi Hrvatskog povijesnog instituta*, a i sam u njima objavljuje zapažene članke.

Glavninu svoga radnog vremena proveo je u rimskim arhivima, najviše u Vatikanu i u Propagandinu povijesnom arhivu. Proučio je Vatikanski arhiv bolje nego itko od Hrvata do sada. To svjedoči njegov rukopis, *Vatikanski arhiv - njegov raspored i način upotrebe*. Slično je napravio i za rukopise Vatikanske biblioteke, naslovivši rukopis *Ex manuscriptis Bibliothecae Vaticanae*. Na 1415 stranica ispisao je sve što je na sjednicama Propagande izvješćivano i zaključeno o južnoslavenskim krajevima i uvezao u 4 sveska pod naslovom *I paesi degli Slavi meridionali negli indici dell'archivio sotrico della S. Congregazione "de propaganda fide"*. Za ta 4 sveska napravio je i indeks, što čini dodatni 5. svezak. Tih 5 svezaka sažeo je u jedan (koji je tipkan, dok su onih 5 mjestimice tipkani, mjestimice rukom pisani), što predstavlja izvanredan vodič kroz arhiv Propagande, naslovljen *Propaganda e gli Slavi meridionali* (542+64 stranice indeksa, preklopljen A4 format). Regesta originalnih pisama (*SOCCG = Scritture originali riferite nelle Congregazioni generali*) iz naših

krajeva za godine 1622. do 1668. ispisao je u posebnom svesku na 447 str. A4 formata.

Kako je već rečeno, dok se nalazio na službi u Senju (1935.-1945.), marljivo je ispisivao iz senjskog biskupskog arhiva sve što je važno za povijest biskupija senjske i modruške ili krbavske. Osim arhivskih, tu su ispisi iz raznih objavljenih knjiga o istoj temi. Na tim materijalima napisao je i spomenutu doktorsku radnju. Svoje bilješke i ispise lijepio je na papire i sve to uvezao, tako da je izišlo 5 svezaka, i predao Vatikanskoj biblioteci, koja ih čuva u fondu rukopisa pod sign. Vat. Slav. 68-72, a pod naslovom Josip Burić, *Senjska i modruška biskupija - povijesni podaci, t. I-V, XX/1935-1945.*

Volio je društvo zabavljati vedrim šalama, a vidio sam da je i šale (viceve) skupljao i slagao.

Imajući u vidu opseg njegovih arhivskih ispisa, objavio je vrlo malo, a i to nam nije poznato jer je dosta toga objavio pod raznim šiframa i pseudonimima. Njegovi su poznatiji radovi:

1. *Život i običaji Svete zemlje u Isusovo vrijeme*, Split, 1998, 310 str.
2. *Ilirski kolegij u Garganskom gorju u 17. st.*, Radovi HPI u Rimu, sv. I-II (Mandićev zbornik), Rim 1965, str. 235-251.
3. *Kanonici hrvatskog kaptola sv. Jeronima u Rimu*, Radovi HPI u Rimu, sv. III-IV, (Sakačev zbornik), Rim 1971, str. 91-158.
4. *Iz prošlosti hrvatske kolonije u Rimu*, Knjižnica "Novog života" - sv. 1, Rim, 1966, 91 str.
5. *Pobjeda Šćaveta*, Novi život, 1966, str. 246-258.
6. *Libri croati publicati a cura della S. C. de Propaganda Fide*, Sacrae Congregationis de Propaganda Fide memoria rerum, a cura di j. Metzler, vol. II, Romae 1973, pp. str. 827-841.
7. *Iz prošlosti Kraljevice*, Opatija 1990, 125 str.

Također je skupio i uredio tri pjesmarice. Komponirao je jednu hrvatsku misu.

Burić je ljubitelj arhivskog rada. Tako je bilo u Senju kroz 10 godina. Na mnogim svežnjevima arhivske građe u Biskupskom arhivu u Senju vidi se trag njegove ruke: *pregledano, treba složiti po brojevima, građa iz raznih godina, sjemenište, župe, svećenici* i sl. Radio je poslove koji bi drugi najradije preskočili i zaobišli. A koliko su ti poslovi korisni, znadu naši istraživači Vatikanskih arhiva koji su se obilno služili plodovima njegova rada.

Sl. 1. Zračni snimak luke i grada Senja oko godine 1960.

Sl. 2. Pogled na luku i grad Senj oko godine 1960.